

07.4.4 MKR 07-4 Ještěd

Přírodní charakteristika.

MKR se nachází v centrální části Ještědského hřbetu, na rozhraní Kryštofových hřbetů a Hlubockého hřbetu, které tvoří Tetřeví sedlo, strukturně podmíněná sníženina hrást'ového hřbetu mezi údolními potoků. Jedná se o ploché hornatiny v místech nejvyššího zdvihu rozsáhlého hřbetu ve směru Spálený vrch (suk tvaru krátkého skalnatého hřbítku, 660 m n. m.) – Rozsocha (plochý kupovitý vrchol, 767 m n. m.) – Kaliště (745 m n. m. – Černá hora (kupovitý suk, 811 m n. m.) – Tetřeví sedlo – Ještěd (1012 m n. m.) – Černý vrch (kupovitý suk 950 m n. m.). Nejvyšším a nejvýznamnějším bodem území je Ještěd, výrazný kuželovitý suk se stupňovitými příkrými svahy a terasami krytými balvanovými haldami a kamennými moři, který se zdvihá nad Libereckou kotlinou. Na svazích hřbetu se objevují četné skalní útvary, mrazové sruby a izolované skály s úpatními balvanovými haldami či kamenná moře. MKR je převážně zalesněné smrčínami s vtroušeným bukem, modřínem, jeřábem, částečně smíšenými porosty, objevují se i zbytky bučin, místy suťových lesů, při skalních výchozech bříza a jeřáb. Vrchol Ještědu se zdvihá nad hranici lesa, která je zde vlivem exponované polohy a silných větrů v pouhých 980 m n. m. Zde se nachází deformované umělé porosty kleče, smrku, břízy, modřínu a přechodné lesokřoviny na imisních holinách s břízou, smrkem, jeřábem. Ještědský hřbet tvoří výrazné klimatické rozmezí a rozvodí mezi Severním a Baltickým mořem, neboť zde jsou pramenné polohy mnoha potoků, které stékají jak do povodí Lužické Nisy na severu, tak do povodí Ploučnice na jihu. Unikátní komplex kryoplanačních teras, mrazových srubů a srázů, izolovaných skal a skalních hradeb a dalších geomorfologických útvarů na severním svahu Ještědu a suťová pole na vrcholu Ještědu jako biotop vzácných druhů bezobratlých živočichů jsou chráněny v rámci PP Terasy Ještědu.

Kulturní a historická charakteristika.

Území Ještědského hřbetu je, až na vrchol Ještědu, převážně zalesněné zejména jehličnatými lesy. Historické osídlení se zde nenachází. Na vrcholu Ještědu, který byl vždy dominantou severních Čech a symbolem kraje pod ním, stojí minimálně od roku 1737, kdy je tato tradice poprvé doložena, kříž. Roku 1838 zde byl vztyčen obelisk (Rohanský kámen) stojící na někdejší hranici mezi Rohanským a Clam-Gallasovským panstvím. Zejména v 19. století se pak stal Ještěd vyhledávaným cílem turistů. Již v roce 1850 zde byla postavena první chata. V letech 1909–1911 zde byla zřízena tříkilometrová sáňkařská dráha, na níž se v roce 1914 konalo první mistrovství Evropy. V roce 1933 byla postavena lanovka. To zde již stál vedle Rohanovy chaty i horský hotel (oba objekty zničil v 60. letech 20. století požár).

V roce 1973 byl na Ještědu slavnostně otevřen nový hotel a vysílač v raném high-tech stylu ve tvaru rotačního hyperboloidu (1969 stavba získala cenu Augusta Perreta). V roce 1998 prohlásilo MK ČR horský hotel s vysílačem na Ještědu kulturní památkou, roku 2006 zvýšila vláda ČR statut jeho ochrany na národní kulturní památku. Je zde lyžařské středisko se čtyřmi lanovkami a pěti vleky. Po hřebeni vede Hřebenová cesta zbudovaná počátkem 20. století. Tetřevím sedlem probíhá v trase staré obchodní stezky, jež tudy vedla, silnice vybudovaná mezi lety 1863 až 1867. V severní části MKR prochází železniční trať z roku 1900 se zastávkou Karlov pod Ještědem.

Vizuální charakteristika.

Ústředním prvkem místa krajinného rázu je centrální část Ještědského hřbetu s emblematickou siluetou Ještědu a nižšího Černého vrchu a k severu se táhnoucího přes Tetřeví sedlo (Výpřež, jehož nižší poloha zdůrazňuje strmost vrcholu Ještědu) k Černé hoře, Kališti a Rozsoše. Výraznost tohoto terénního vizuálního horizontu s jedinečnou technickou a kulturní dominantou televizního vysílače s hotelem na Ještědu je neopakovatelná

a představuje regionální dominantu. Z Ještědu se otevírají kruhová panoramata a z dílčích vyhlídkových bodů se otevírají působivé průhledy přes Libereckou kotlinu na Jizerské hory a Krkonoše a do Ralské pahorkatiny, na Lužické hory a do Jičínské pahorkatiny. V souvislých lesních porostech se nacházejí atraktivní partie (PP Terasy Ještědu) s vrcholovými sutěmi a skalními partiemi (Červený kámen s vyhlídkou, Tyrovské skály, Tetřeví skály, Máchova skála, Vířivé kameny, Kamenná vrata apod.)

Znaky jednotlivých charakteristik krajinného rázu pro vymezené MKR jsou klasifikované v následující tabulce.

MKR 07-4 Ještědský hřbet		Klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		O neutrální	XX spoluurčující	XX význačný
		N negativní	X doplňující	X běžný
1	Reliéf výrazného hrástového hřbetu na rozhraní dvou plochých hornatin – Kryštofových hřbetů a Hlubockého hřbetu s dominantami plochých vrcholů a hřbetů, sedly a údolími potoků	+	XXX	XX
2	Dominanta Ještědu (1012 m n. m.), výrazného kuželovitého suku se stupňovitými příkrými svahy a terasami	+	XXX	XXX
3	Velké plochy smrkových, částečně smíšených lesů s enklávami bučin a suťových lesů	+	XXX	XX
4	Porosty kleče a lesokřoviny nad hranicí lesa a na holinách v nejvyšších polohách Ještědského hřbetu	+	X	XX
5	Pramenná rozvodní oblast mnoha potoků s podmáčenými plochami pramenišť (rozvodí Sev. a Baltského moře)	+	XX	XX
6	Skalní útvary (mrazové sruby a izolované skály s úpatními balvanovými haldami či kamenná moře, terasy a skalní hradby)	+	XX	XXX
Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		dle projevu	dle významu	dle cennosti
1	Dominanta horského hotelu s vysílačem na Ještědu	+	XXX	XXX
2	Turistická tradice Ještědu, od pol. 19. století organizovaná	O	X	XX
3	Sportovní areál Ještěd (sjezdovky, lanovka, vleky)	O	XX	X
4	Trasa Železnice Teplice – Liberec z roku 1900	O	X	X
5	Trasa silnice Tetřevím sedlem	O	X	X
6	Částečně dochovaný charakter neosídlené lesní krajiny Ještědského hřbetu	+	XXX	X
Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		dle projevu	dle významu	dle cennosti
1	Emblematická dominanta vrcholu Ještědu s televizním vysílačem s hotelem	+	XXX	XXX
2	Výrazná silueta centrální části Ještědského hřebenu s Ještědem a nižší Černou horou	+	XXX	XXX
3	Jedinečné rozhledy z Ještědu a dalších vyhlídkových míst	+	XXX	XXX

MKR 07-4 Ještědský hřbet		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
4	Působivé suťové pole na svazích Ještědu, atraktivní skalní partie v lesních porostech v okolí Ještědu	+	XX	XXX

Návrh ochranných opatření:

- Ochrana přírodních cenností před vlivy intenzivní krátkodobé rekreace, usměrnění rekreačních aktivit
- Ochrana jedinečného horizontu před vizuálním znečištěním